

DATUM	6-12-2016
AAN	Provinciale Staten, vergadering 12 december 2016
VAN	Gedeputeerde Bart Krol
DOORKIESNUMMER	030-2583297
ONDERWERP	Invoering Wet natuurbescherming, openstaande toezeggingen en vragen uit commissie RGW van 21 november jl.

In uw vergadering van 21 november jl. heb ik u toegezegd nog een aantal vragen verder te verduidelijken. Dit doe ik onder de punten 1 tot en met 4. Onder punt 5 geef ik de antwoorden op de technische vragen beantwoord van de PvdA, VVD en Groen Links.

1. Verbinding zoeken in het belang van de landschapselementen.

Er is wat verwarring rondom het herstel, beheer en bescherming van kleine landschapselementen. Door vernieuwingen in de verschillende regelingen dreigen er zaken door en langs elkaar heen te gaan lopen. Dat is niet in belang van deze elementen. Hoe zit het nu en hoe gaan we verder.

De actieve bescherming via financieel instrumentarium:

1. De nieuwe rol van de agrarische collectieven betreffende kleine landschapselementen. Deze rol is nog niet optimaal opgepakt omdat het veel inspanning vraagt van de collectieven en daarbij voor de aanleg van landschapselementen binnen de subsidie voor agrarisch natuurbeheer geen vergoeding ontvangen (alleen voor het regelen van het beheer).
2. De realisatie van nieuwe landschapselementen. Meerdere partijen kunnen de trekkersrol vervullen. Nu zijn de collectieven gevraagd dit op te pakken, maar de doelgroep is vaak groter dan agrarisch collectieven alleen. Dit maakt het voor agrarische collectieven omvangrijk en het heeft bij hen niet de eerste prioriteit. Via het hieronder genoemde platform KLE wil ik de trekkersrol voor dit onderdeel verder of opnieuw invullen.

De passieve bescherming via juridisch instrumentarium:

3. De rol van de provincie waar het gaat om de bescherming van Houtopstanden door een kapverbodsstelsel met meldingen en toezicht op basis van de Wet natuurbescherming (nu nog Boswet) en de Verordening natuur en landschap (nu nog Landschapsverordening provincie Utrecht) voor de elementen die vanwege hun geringe omvang niet onder de Boswet vallen. Van deze elementen is een selectie van meest waardevolle elementen gemaakt en deze zijn op de provinciale waardenkaart kleine landschapselementen ingetekend. Vanaf dat moment geldt voor deze meest waardevolle elementen op grond van de Verordening natuur en landschap een vergelijkbare bescherming als voor houtopstanden onder de Boswet. Recentelijk zijn de eigenaren van deze meest waardevolle elementen per brief daarover geïnformeerd.

Waar het mij nu om gaat is om de regelingen te verbinden zodat ze elkaar gaan versterken. Bijvoorbeeld elementen op de waardenkaart moeten voor de collectieven als basis kunnen dienen voor een beheersubsidie. Locaties voor nieuwe elementen moeten bij voorkeur aansluiten op onze kwaliteitsgidsen landschap en leiden tot het behoud en herstel van samenhangende structuren en zichtlijnen. Maar ook biodiversiteitsbosjes zijn welkom op willekeurige en kansrijke locaties. Om deze verbindingen tot stand te brengen wil ik ook meer structuur brengen in de organisatie rondom KLE's en de realisatie van KLE's afstemmen op de versterking van landschappelijke structuren en biodiversiteitsdoelen. Ik denk aan één provinciaal platform KLE om alle betrokken partijen bij elkaar te brengen en te werken vanuit één gedragen herstel- en onderhoudsplan KLE. Ik wil dat koppelen aan de beleidsafpraak in het ontwerp-beleidskader Wnb (hoofdstuk 5 landschap en beleving) om de waardenkaart in 2017 te actualiseren. Dat lijkt mij een goede vertrekbasis. Het platform zou ook kunnen adviseren en bijdragen aan specifieke beplantingsmaatregelen in natuurparels. Als er locaties voor nieuwe aanplant zijn gevonden heb ik nog een verrassing, in tegenstelling tot mijn eerdere berichten. Via de SKNL subsidieregeling blijkt in ieder geval tot 2021 nog € 770.000,- beschikbaar te zijn voor de realisatie van kleine landschapselementen. Waar voorheen deze nieuwe elementen via de complexe POP3 werden gefinancierd kan nu worden volstaan met een SKNL aanvraag. Ook hier

ligt een uitdaging voor de partijen in het platform.

2. Dierenambulance en ontheffingverlening aan dierenopvangcentra.

Zoals eerder aangegeven bij het voortgangsbericht van motie 86 heeft de provincie geen bevoegdheid met betrekking tot het transport van zieke en gewonde dieren in een dierenambulance. Op grond van artikel 1 lid 4 onder a van het Besluit natuurbescherming van 11 oktober 2016, ligt de bevoegdheid voor de ontheffingverlening hiervoor onveranderd bij het Rijk. In de wetstoelichting staat dat dit is vanwege het provinciegrensoverschrijdende karakter. Uit de uitvraag bij de in Utrecht rijdende dierenambulances blijkt een financieel te kort van € PM (as. donderdag verwacht).

In het voorliggende ontwerp-Beleidskader Wet natuurbescherming is de taak met betrekking tot de ontheffingverlening voor de opvangcentra voor beschermde dieren niet verder ingevuld, omdat de verwachting was dat het Rijk deze bevoegdheid bleef uitvoeren vanwege de relatie met de Wet dieren. Dat blijkt nu niet het geval met uitzondering van de mariene soorten. GS zullen daarom alsnog de beleidsregels van het Ministerie overnemen en deze actualiseren ten behoeve van het verlenen van een ontheffing van de artikelen 3.1, eerste lid, 3.2, zesde lid, 3.5, eerste lid, 3.6, tweede lid, 3.10, eerste lid, 3.34, eerste lid, en in voorkomend geval van artikel 3.24, tweede lid, van de Wet natuurbescherming aan opvangcentra die dieren behorende tot beschermde diersoorten en dieren behorende tot de soorten die niet op bijlage 1 bij de Regeling houders van dieren zijn geplaatst, opvangen of gaan opvangen. Deze regels, genaamd "Beleidsregels kwaliteit opvang diersoorten provincie Utrecht 2017" zijn momenteel in voorbereiding. Na vaststelling stuur ik ze u per statenbrief ter informatie toe.

Vanwege het opgenomen overgangsrecht hoeven de beleidsregels niet per se noodzakelijk op 1 januari 2017 gereed te zijn. Aan de beleidsregels is een protocol verbonden met kwaliteitseisen voor de opvangcentra. Door de aan de ontheffingen voor opvangcentra verbonden eisen ten aanzien van de kwaliteit en de duur van de opvang, is verzekerd dat de opvang zorgvuldig geschiedt en dat de dieren zodra dat mogelijk is weer in de natuur worden teruggezet.

Onze taak strekt zich dus alleen uit tot het verlenen van de ontheffing van de wettelijke verboden tot bijvoorbeeld het mogen vangen van gewonden dieren, het onder zich hebben van deze dieren, het gebruik van vangmiddelen en het terug te zetten in de natuur. De provincie heeft geen wettelijke financiële verplichtingen tegenover opvangcentra. Zonder ontheffing is het vangen van gewonde of zieke dieren van voornoemde soorten dus verboden.

Overigens gaat het in onze provincie volgens het Rijk om vier opvangcentra, waarvan er één tijdelijk is gesloten. De Vogelopvang Soest ontvangt via een eerder aanvaarde motie een jaarlijkse exploitatiesubsidie.

Naam	Adres	Soort	Opm.
Stichting Reeënopvang Soestduinen	Soesterbergsestraat 137 Soest	Reeën & edelherten	
Vogelopvang Soest	Eemweg 2E Soest	Vogels	Provinciale subsidie € 10.000,--/jr (motie)
Stichting Vogelopvang Utrecht	Rotsoord 24a Utrecht	Vogels	
Stichting "Mens, Dier en Natuur"	Voskuilerdijk 12 Woudenberg	Vogels	Tijdelijk gesloten ¹

3. Natuurparels en het biodiversiteitsoverleg.

Aan de orde kwam wat status en rol is van het biodiversiteitsoverleg. En wie daar zitting in hebben. In de paragrafen 2.2., 4.2.2. en 5.2.2 van de Natuurvisie wordt dit overleg nader geduid.

Onze partners spelen een hoofdrol in de realisatie van onze natuurdoelen. Goede samenwerkingsverbanden geënt op de ligging van de natuurparels zijn daarom essentieel. In de natuurparels zal het actief soortenbeleid zich gaan concentreren op onze icoonsoorten. De

¹ <http://www.destentor.nl/extra/goede-doelen-fraude/verdacht-geld-broodnodig-voor-dierenasiels-1.5952076>

belangrijkste opgave van het overleg is het stimuleren en het (laten) uitvoeren van maatregelen en het enthousiasmeren van de bevolking en daarmee het creëren van maatschappelijke energie die een positief effect hebben op het duurzaam in stand houden van onze aandachtsoorten. Daarnaast heeft het overleg in ieder geval een adviesrol naar GS over, de te volgen looproutes, het vullen en onderhouden van de instrumentenkoffers afgestemd op het type natuurparel en het verbinden van kansen. Als op termijn blijkt dat door de realisatie van de voorgenomen maatregelen de situatie van de Utrechtse aandachtsoorten niet verbetert dan adviseert het overleg over de te nemen maatregelen die deze trend kan doen ombuigen. Voor het overleg zullen deskundigen worden gevraagd uit de verschillende bos- en natuurbeherende organisaties, maar ook gemeenten, waterschappen en deskundigheid uit de landbouw. De provincie is de trekker en levert de voorzitter.

4. De rol van de provincies in de uitvoering van het Nationale exotenbeleid en de uitvoering van de EU-verordening betreffende invasieve uitheemse soorten.

In paragraaf 3.5.1. van het ontwerp- Beleidskader Wet natuurbescherming is ingegaan op de rol en de regelingen met betrekking tot het exotenbeleid en de uitvoering van de EU verordening invasieve uitheemse soorten (Unielijst²) en de beleidsafspraken daaromtrent. Ter aanvulling daarop en de vraag over de handhaving op de invasieve exoot in het tuincentrum het volgende.

Op grond van de Wnb zijn GS gehouden om de stand van door de Minister van Economische Zaken aan te wijzen invasieve exoten zo veel mogelijk te beperken (art. 3.19 Wnb). Met het Besluit natuurbescherming worden GS ook belast met de uitvoering van, mede op grond van artikel 3.38, tweede lid, van de Wnb, uitroeiingsmaatregelen, beheersmaatregelen en herstelmaatregelen in de zin van de EU-verordening inzake invasieve uitheemse soorten. In beide gevallen gaat het echter pas gelden als er instemming is tussen de provincie en de Minister. In het laatste geval vindt de aanwijzing plaats via een Ministeriële regeling door de Minister, de aanwijzing van de invasieve exoten bij Ministeriële regeling (artikel 3.32, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming). Deze regeling maakt per soort maatwerk mogelijk omdat de verplichtingen in de EU verordening niet eenduidig zijn geformuleerd en het kan per soort verschillen of een uitvoeringsrol voor de provincies in de rede ligt. Bijvoorbeeld voor de rivierkreeft en wolhandkrab geldt dat de visserij en handel in deze soorten een belangrijke beheersmaatregel vormen; beide aspecten hangen samen met bevoegdheden van de Minister van Economische Zaken op grond van de Wnb en de Visserijwet 1963, waardoor het in de rede ligt dat hij een verantwoordelijkheid behoudt voor het nemen van beheersmaatregelen voor deze soorten. Voor de beverrat, thans opgenomen op de Unielijst, geldt dat de waterschappen krachtens artikel 3.2a van de Waterwet gehouden zijn tot het zo goed mogelijk zorgdragen voor het voorkomen van schade aan waterstaatswerken veroorzaakt door beverratten.

Kortom het bovenstaande gaat dus pas gelden als de Minister overeenstemming heeft bereikt met de provincies. Dit is zo uit onderhandeld door het IPO mede omdat dit onderdeel van de Wnb financieel behoorlijke consequenties kan hebben. Bij de voorbereiding van de overeenstemming zal – volgens artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet – de financiële gevolgen voor de provincies in beeld worden gebracht. Ook dan komt de provinciale handhavingstaak pas aan de orde. Tot die tijd blijft de NWVA handhaven op invasieve exoten.

5. De antwoorden op de technische vragen van de PvdA, VVD en Groen Links.

A. Vragen PvdA

1. Vwb de 'jacht'.

- Wat is dan precies wel de 'grondhouding' van de provincie ten opzichte van de jacht. Waarbij we beseffen dat daarbij wellicht het onderscheid speelt tussen de jacht op de vrij bejaagbare soorten (aanleveren gegevens) en het beheer van populaties en schadebeheer (nut en noodzaak vooraf).

In de discussie rondom de ontheffingen mbt het doden van knobbelzwanen hebt u bijvoorbeeld aangegeven dat er daaraan voorafgaand tenminste twee maatregelen moeten worden toegepast. Daar geldt blijkbaar wel het 'nee, tenzij' uitgangspunt.

---

² <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/inhoud/unielijst-invasieve-exoten>

Graag nog een verduidelijking.

Antwoord: In de praktijk wordt vaak geen onderscheid gemaakt tussen jacht en schadebestrijding. Het doden van dieren met het geweer wordt door veel mensen beschouwd als jagen. De wet (zowel de Flora- en faunawet als de nieuwe Wet natuurbescherming) kent echter een duidelijk onderscheid tussen jacht en beheer en schadebestrijding.

Jacht is het bemachtigen van wildsoorten in het jachtseizoen en is een (wettelijk) recht van de grondeigenaar. Deze mag de jacht ook verhuren. Dit is zo onder het huidige recht en blijft zo onder de Wet natuurbescherming. De diersoorten (wildsoorten, nu Konijn, Fazant, Haas, Wilde Eend, Houtduif) waarop de jacht is toegestaan worden genoemd in de wet. Het jachtseizoen wordt vastgesteld door de minister van EZ. Nu de formele wetgever de jacht toestaat dient de provincie dit te accepteren. Wel is het zo dat de provincie de jacht op provinciale gronden niet verhuurt (paragraaf 3.3.6.2 Beleidskader Wnb). Voor de jacht geldt dus geen 'nee, tenzij' principe.

Beheer en schadebestrijding. Diersoorten die schade veroorzaken kunnen op basis van de wet bestreden worden. Hiervoor is in het geval beschermde diersoorten betreft, een toestemming (onthefing, opdracht of vrijstelling) van de provincie noodzakelijk. Aan deze toestemming zijn in de Wnb voorwaarden verbonden. Zo moet er sprake zijn van een in de wet genoemd belang, dient de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd te zijn en mag er geen andere bevredigende oplossing bestaan. Dit is een uitwerking van het 'nee, tenzij' principe. Ter invulling van de eis dat er geen andere bevredigende oplossing mag bestaan wordt als eis gesteld dat, voor er tot afschot overgegaan mag worden, er tenminste twee preventieve maatregelen toegepast zijn. In supplement C van het beleidskader Wnb is deze eis in de beleidsregels voor de toestemming per diersoort opgenomen.

- Misschien wilt u nog aangeven waar de staatssecretaris heeft aangegeven dat partijen die principieel tegen de jacht zijn geen deel kunnen uitmaken van het bestuur van de faunabeheereenheid. Dit ook mede met het oog op de toelichting van de dierenbescherming tijdens de commissievergadering dat zij weliswaar principieel tegen de jacht zijn, maar desondanks in de dagelijkse praktijk goed kunnen werken met de werkelijkheid dat de jacht, na zorgvuldige afweging, toch plaatsvindt en daarnaast nadrukkelijk ook een duurzaam beheer van populaties voorstaan.

Antwoord: In de Memorie van Antwoord van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Eerste Kamer (EK, 2015–2016, 33 348, D. p. 41³) is aangegeven: " Bij het opstellen van de faunabeheerplannen gaat het erom dat partijen op effectieve en constructieve wijze samenwerken met het oog op een verantwoord populatiebeheer, een verantwoorde schadebestrijding en een verantwoorde uitoefening van de jacht. Bij een effectieve en constructieve samenwerking hoort dat partijen open staan voor elkaars voorstellen en meningen en dat zij elkaars inbreng kritisch toetsen. Dat geeft een goed, afgewogen resultaat in het teken van de uitvoering in de praktijk. Tegen deze achtergrond moet de opmerking in de memorie van toelichting zo worden gelezen dat ook organisaties die de belangen van de natuur of dieren behartigen, kunnen deelnemen aan vergaderingen van het bestuur of het bestuur kunnen adviseren, mits hun doelstellingen niet haaks staan op de uitgangspunten van het faunabeheerplan. De uitoefening van de jacht en het zo nodig doden van dieren bij schadebestrijding en populatiebeheer, zijn daarbij een gegeven"

De jacht is dus een (wettelijk) gegeven en dient onderdeel uit te maken van het faunabeheerplan. Indien een organisatie principieel tegen de jacht is kan dat een effectieve en constructieve samenwerking bemoeilijken en de totstandkoming van een (gedragen) faunabeheerplan belemmeren. Hiermee is overigens niet gezegd dat partijen die kritisch staan tegenover de jacht of het doden van dieren in het kader van schadebestrijding geen deel uit zouden mogen maken van het bestuur. De concept-verordening staat hier ook niet aan in de weg evenals de in voorbereiding zijnde statuten van de Faunabeheereenheid. Een constructieve samenwerking is echter van groot belang.

³ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/kst-33348-D.html>

Overigens geeft de wet wel aan dat het moet gaan om maatschappelijke organisaties 'die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio waartoe het werkgebied van de faunabeheereenheid behoort'.

2. Vwb de Faunabeheereenheid.

U geeft aan dat de faunabeheereenheid een private stichting is en dat het u daarom niet past om allerlei specifieke eisen te stellen. Te begrijpen tot op zekere hoogte, en v.w.b. de rol en positie van de voorzitter en v.w.b. de invulling van de twee 'maatschappelijke' zetels handelt u ook als zodanig. V.w.b. Staatsbosbeheer (die overigens ook nu al vertegenwoordigd is in de Fbe) handelt u anders. SBB krijgt expliciet een eigen bestuurszetel. Graag een toelichting op uw afwegingen.

Antwoord: Op basis van de Wnb zijn Provinciale Staten bevoegd om regels te stellen ten aanzien van Faunabeheereenheden. Aan de andere kant staat ook het grondwettelijke recht van verenigingsvrijheid. Een faunabeheereenheid is volgens de Wnb een private stichting en geen uitvoeringsorganisatie van de provincie. Indien de provincie teveel specifieke eisen stelt zou de faunabeheereenheid wel een dergelijk karakter kunnen krijgen. Om deze redenen is terughoudendheid betracht en zijn er in de Ontwerp-verordening natuur en landschap (artikelen 3.1.2. en 3.1.3) alleen eisen gesteld die noodzakelijk worden geacht voor een goed functioneren van de faunabeheereenheid. Staatsbosbeheer is specifiek opgenomen omdat dit geen maatschappelijke organisatie is maar het, gelet op het grote oppervlakte van haar bezittingen in de provincie Utrecht, het voor het functioneren van de faunabeheereenheid van belang is dat zij zitting heeft in het bestuur, net als de andere bij naam genoemde organisaties. Ten aanzien van de maatschappelijke organisaties is er vanwege deze terughoudendheid voor gekozen de Faunabeheereenheid enige mate van vrijheid geven ten aanzien van de invulling van deze bestuurszetels, ook omdat verschillende organisaties hiervoor in aanmerking kunnen komen.

B. Vragen Groen Links

In het beleidskader staat het volgende:

"Met de komst van de Wnb gaat de samenstelling van het bestuur wijzigen. In artikel 3.12, lid 2, Wnb geeft de wetgever aan dat in het bestuur van de Fbe in ieder geval, zoals nu het geval, de jachthouders uit het werkgebied van de Fbe zijn vertegenwoordigd, maar ook maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio waartoe het werkgebied van de Fbe behoort. De aanvulling van het huidige bestuur met maatschappelijk organisaties (minimaal twee) is bedoeld om onder meer draagvlak in de maatschappij te creëren voor haar werkzaamheden. Welke organisaties dit zouden moeten zijn blijkt niet uit de wetsgeschiedenis. **Wel blijkt uit de beschouwingen dat het niet om organisaties kan gaan die principieel tegen jacht of populatiebeheer zijn.** In artikel 3.1.2, lid 1 Vnl hebben Provinciale Staten de vermaatschappelijking vorm gegeven door het geven van twee bestuurszetels aan maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in Utrecht, één bestuurszetel aan Staatsbosbeheer en drie bestuurszetels aan jachthouders of de jachthouders vertegenwoordigende organisaties. De nadere invulling wordt overgelaten aan de voorzitter van de Fbe, waarbij het uitgangspunt is dat conform de bedoeling van de wetgever wordt gehandeld. Als dit niet het geval is kan dit gevolgen hebben voor onze goedkeuring van het door het bestuur vastgestelde Faunabeheerplan."

Vraag: Over welke beschouwingen gaat dit precies en wat was hiervan de precieze bewoording en door wie?

Antwoord: Mag ik u korthedshalve verwijzen naar het tweede antwoord op de vragen van hierboven.

Vragen VVD:

We hebben bij de inspraak in RGW aan de orde gehad de eventuele inbreng van de dierenbescherming in de faunabeheereenheid.

Technische vraag:

Wat kan het effect zijn van de inbreng van de dierenbescherming in de faunabeheereenheid?

Twee varianten zijn hierin denkbaar:

Volwaardig lid van de faunabeheereenheid.

Lid van een klankbordgroep ingesteld door de faunabeheereenheid.

Graag antwoord hierop omdat dit gaat spelen in de discussie in de Staten.

Antwoord: Het effect van de inbreng van de Dierenbescherming is op voorhand moeilijk aan te geven. Ik ga er vanuit dat de partijen die deel uitmaken van het bestuur zich constructief zullen opstellen en dat ook een bestuur inclusief de Dierenbescherming op een effectieve manier kan samenwerken. Wel verwacht ik dat met een deelname van deze organisatie er, nog meer dan nu, aandacht besteed zal worden aan preventieve methoden van schadebestrijding. Voorts zullen oplossingen mogelijk meer worden gezocht in de richting van het verstrekken van tegemoetkomingen in de schade door de schade te laten ontstaan.

Het verschil tussen volwaardig lidmaatschap en lid van een klankbordgroep is dat de organisatie in het eerste geval actief deelneemt aan de bestuursvergaderingen en stemrecht heeft bij bestuursbesluiten en in het tweede geval niet actief deelneemt aan het bestuur, geen stemrecht heeft en enkel als adviseur optreedt.